

Anledningen til denne udstilling er fejringen af "800 års dagen for Dannebrog"

DANNEBROG - I KRIG OG KAGE

I **1219** angreb den danske kong Valdemar Estland. Esterne var ikke kristne, og derfor kaldte de kristne krigen et korstog. Den **15. juni 1219** - fortalte man senere - under slaget, faldt et rødt flag med et hvidt kors ned fra himlen; i det samme hørtes en stemme sige: *Når denne fane løftes, vil danskerne sejre!*

Dannebrog blev kongens magtsymbol. Militære enheder måtte bruge Dannebrog; først som del af regimentsfanen og efterhånden som enhedens fane - med regimentets eget tegn oppe i hjørnet.

Længe havde folk samlet sig om deres herre eller konge, men efter **1789** styrkedes nationale følelser. I Danmark tog udviklingen til efter Storbritanniens angreb i **1801** og **1807** - og efter tabet i **1814** af Norge. Den danske konge herskede nu over Danmark samt hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg.

Danskere flagede med Dannebrog, og i **1834** indskærpede Regeringen, at det var forbudt! Kongen frygtede, at nationalfølelse voksede på bekostning af kongefølelse. I 1849 fik Danmark en Grundlov. Men også i hertugdømmerne forlangte man frihed - og så ville mange dér være fri for den danske konge!

Kravet udløste krigen i **1848**. Danske soldater kæmpede mod slesvigere og holstenere, og i **1850** vandt Danmark krigen. Stadig flere danskere flagede privat med Dannebrog, og i 1854 blev flagforbudet ophævet. Frem over måtte alle flage med Dannebrog. Men konflikten med slesvig-holstenere lurede.

I **1861** blev Skyttebevægelsen stiftet af militære kræfter i København. De forventede en ny krig om Slesvig og Holsten, og de ville udnytte den nationale stemning. Af staten lånte Skyttebevægelsen flere end 10.000 geværer. Bønderkarle skulle trænes i skydning, og træningen kunne foregå på mange herregårde.

I **1863** fik Danmark en ny grundlov, og den fremprovokerede en ny krig med prøjsere/tyskere i **1864**. Efter slaget på Dybbøl havde Danmark mistet 40 % af sit areal og 4000 danske soldater livet.

Mange sønderjyder levede i 56 år under prøjsisk/tysk herredømme, og de havde et Dannebrog liggende som de brugte når de turde. Det kunne være hvis et dansk par skulle giftes og brudeparret passerede. Selvfølgelig blev der holdt skarpt øje med, om der var prøjsere/tyskere i nærheden.

I **1872** fik Venstre flertal i Folketinget, men det ignorerede den højreorienterede statsminister Estrup. Reelt satte han Folketinget ud af kraft **1877-1894**. I **1875** besluttede Estrup at befæste København - også det vakte voldsom vrede uden for København. I **1885** var Danmark tæt på en borgerkrig.

Højreorienterede ville gøre skyttebevægelsen til en forskole til hæren. Venstrebønder ville have en militarisering af skyttebevægelsen for at skabe en folkebevæbning; nogle foreninger blev splittet og nye riffelforeninger med udgangspunkt i højskoler blev oprettet.

30.000 danske mænd var bevæbnet i de frivillige organisationer med militært sigte. Så oprettede Regeringen et militært gendarmkorps vendt mod bønderne og den voksende arbejderklasse. Uden om Folketinget strammede Regeringen love for at begrænse den forstærkede folkelige modstand.

Mikael Witte

Harlev Lokalarkiv "gemmer" 8 forskellige faner, som dækker tiden fra 1885 til mindst 1977. Fanerne bærer næsten alle såkaldte fanepalder med indskrift.